

20 let
v EU

SVAZ PRŮMYSLU A DOPRAVY
ČESKÉ REPUBLIKY

velké plus pro byznys

V PRAZE DNE 12. DUBNA 2024

POŽADAVKY DAŇOVÝCH ZMĚN SVAZU PRŮMYSLU A DOPRAVY ČR

Dokument představuje návrhy Svazu průmyslu a dopravy ČR (dále jen Svaz) vycházející z programového prohlášení Svazu, aktuálního vývoje a zkušeností z praxe. Cílem je mj. zlepšení podnikatelského prostředí v podobě opatření vedoucích k dlouhodobému ekonomickému růstu, zlepšení konkurenceschopnosti firem, snížení či odstranění zbytečné administrativy či odstranění nejistot.

Schváleno expertním týmem SP ČR pro daně a pojištění dne 9. 4. 2024.

- DAŇOVÁ ÚPRAVA NABÝVÁNÍ ZAMĚSTNANECKÝCH AKCIÍ
- ZATRAKTIVNĚNÍ DAŇOVÝCH ODPOČTŮ NA VÝZKUM A VÝVOJ
- DAŇOVÉ ODPOČTY NA AUTOMATIZACI/ROBOTIZACI
- OSVOBOZENÍ METALURGICKÝCH A MINERALOGICKÝCH PROCESŮ Z ENERGETICKÝCH DANÍ
- VYŠŠÍ LIMIT PRO TVORBU DAŇOVĚ UZNATELNÝCH OPRAVNÝCH POLOŽEK
- ÚLEVA OD DPH V PŘÍPADĚ DODÁNÍ VĚCNÝCH DARŮ
- DAŇOVÁ ZTRÁTA A KONTROLY
- UPLATŇOVÁNÍ SLEVY NA DÍTĚ V PŘÍPADĚ STŘÍDAVÉ PÉČE
- ZDRAVOTNÍ A SOCIÁLNÍ BENEFITY JAKO OSVOBOZENÝ PŘÍJEM
- OSVOBOZENÍ DÁRKŮ PRO ZAMĚSTNANCE OD DANĚ Z PŘÍJMŮ
- PLATNOST TZV. LEX UKRAJINA

TELEFON (+420) 225 279 111 | E-MAIL SPCR@SPCR.CZ

WEB WWW.SPCR.CZ | ADRESA FREYOVA 948/11, 190 00 PRAHA 9

ZAPSANÝ VE SPOLKOVÉM REJSTRÁKU, VEDENÉM MĚSTSKÝM SOUDEM V PRAZE ODDÍL L, VLOŽKA 3148.

IČO: 00536211, DIČ: CZ00536211.

SVAZ PRŮMYSLU A DOPRAVY ČR JE REGISTROVÁN V REJSTRÁKU TRANSPARENTNOSTI EU A PODEPSAL

SOUVISEJÍCÍ KODEX CHOVÁNÍ. REGISTRAČNÍ IDENTIFIKAČNÍ ČÍSLO: 785320514128-81.

ČLEN

BUSINESSEUROPE

DAŇOVÁ ÚPRAVA NABÝVÁNÍ ZAMĚSTNANECKÝCH AKCIÍ

Upravit daňovou úpravu nabývání zaměstnaneckých akcií tak, aby byla co nejvíce využitelná pro prostředí firem a start-upů. A to takto:

1. umožnit úpravu částečného odložení splatnosti daně (dle PN z r. 2023) volitelnou, nikoliv povinnou pro daňové subjekty
2. Vylepšit daňovou úpravu, aby se příjem ze závislé činnosti počítal jako rozdíl mezi tržní cenou podílu v okamžiku vstupu zaměstnance do programu a smlouvenou realizační cenou (nyní se jedná o rozdíl mezi tržní cenou v době nabytí podílu a smlouvenou realizační

ODŮVODNĚNÍ:

- Svaz průmyslu má ve svém Programovém prohlášení na rok 2023 i 2024 „Podpořit využívání zaměstnaneckých akcií. Po vzoru jiných evropských zemí by měl být tento benefit zdaněn až v momentě prodeje akcií s možnou úlevou při splnění odpovídajícího časového testu.“ Zároveň má i vláda slibuje ve svém Programovém prohlášení, že z atraktivní vydávání zaměstnaneckých akcií.
- Česká daňová úprava v oblasti zaměstnaneckých akcií a opčních programů patří mezi nejméně vstřícné v rámci EU. Ačkoliv v minulém roce byla schválena legislativa slibující určitý posun směrem k vyšší vstřícnosti – zejména možnost odložení splatnosti daně, aby poplatník nemusel platit daň včetně pojištění hned v okamžiku nabytí akcie – tak tato úprava nepřinesla výhody pro většinu start-upů, ale za nevýhodnou ji označila i řada velkých firem s akciovými programy pro své zaměstnance. Návrh novely zákona o výzkumu a vývoji obsahuje dokonce daňové zvýhodnění nabývání zaměstnaneckých akcií podle zahraničních vzorů, nicméně zde není jistota ohledně vývoje schvalování zákona, a co bude finálně reálně zpracováno/schváleno.
- SP ČR a další odborná veřejnost nyní pracuje na následujícím vylepšení daňové úpravy nabytí zaměstnaneckých akcií, která by doplňovala současnou možnost odložení splatnosti daně.
- Hodnota akcií podílů, která vznikla před vstupem zaměstnance do programu (pokud ji zaměstnanec dostane se zvýhodněním), nadále podléhá zdanění jako příjem ze závislé činnosti. Nicméně výše příjmu ze závislé činnosti se v takovém případě stanovuje jako rozdíl mezi tržní cenou podílu v okamžiku vstupu zaměstnance do programu a smlouvenou realizační cenou (nyní se jedná o rozdíl mezi tržní cenou v době nabytí podílu a smlouvenou realizační cenou). Nárůst hodnoty od okamžiku vstupu do programu do jejich prodeje tedy podléhá zdanění z kapitálového majetku.

ZATRAKTIVNĚNÍ DAŇOVÝCH ODPOČTŮ NA VÝZKUM A VÝVOJ

Zatraktivnit daňové odpočty na VaV přijetím konkrétních opatření s jasnou deklarací zájmu státu o podporu aktivit VaV tak, aby výrazně rostl počet firem, které provádějí výzkumné aktivity a tento nástroj využívají. Je to mj. i jedno z doporučení NERV či jeden z pilířů Reforem transferu.

Návrh Svazu obsahuje celkem 13 konkrétních opatření rozdělených do těchto tří oblastí (celý dokument [zde](#)):

- snížení administrativních požadavků (např. novela zákona o dani z příjmu);
- parametrické úpravy (např. zavedení slevy na pojistném či přímé platby);
- systémové změny (např. zlepšení klientského přístupu finanční správy, společná školení firem, finanční správy a daňových expertů).

ODŮVODNĚNÍ:

- Daňové odpočty na výzkum a vývoj jsou klíčovým nástrojem podpory výzkumu v mnoha vyspělých státech. V roce 2022 mohly daňovou podporu VaV využívat podniky ve 33 z 38 členských zemí OECD, v roce 2000 se jednalo o 19 zemí. Například v Rakousku byla v roce 2021 absolutně daňová podpora VaV více než 10krát vyšší než v Česku.
- Firmy v ČR nechtějí využívat daňové odpočty na VaV z důvodu velmi náročných a obsáhlých kontrol, rozsáhlé evidenční zátěže či nejistoty.
- Dle nejnovějších dat ČSÚ daňový odpočet nákladů na realizaci projektů VaV z daně z příjmu právnických osob za rok 2022 uplatnilo v Česku meziročně o 11 % méně firem a v porovnání s rekordním rokem 2015 došlo k propadu dokonce o téměř 40 %. Meziroční pokles byl nejvýraznější u malých a středních soukromých domácích podniků.
- SP ČR dlouhodobě prosazuje zatraktivnění odpočtů na VaV. Přes prosazenou pozitivní legislativní úpravu v minulém roce (schválení pozměňovacího návrhu, který obsahuje možnost dokazovat skutečnost dalšími důkazními prostředky nad rámec projektové dokumentace), atraktivita odpočtů je stále nedostatečná, nově. i kvůli nedávno schválenému legislativnímu návrhu minimální 15% daně z globálních nadnárodních korporací, která snižuje řadě firem možnost odpočtů.
- Atraktivita je nedostatečná jak pro domácí subjekty, tak pro zahraniční, navíc okolní státy se snaží odpočty na VaV vylepšovat, čímž hrozí vysoké riziko přesunu jejich VaV aktivit.
- Opatření navržená SP ČR, jeho členy a odbornými partnery se zaměřují na tři oblasti. V první řadě systém neadekvátně zatěžuje firmy administrativními požadavky a vytváří nejistotu, zda vše bezchybně popsaly a umí doložit. Jelikož tyto důvody nelze zcela eliminovat, proto by měly být odpočty dostatečně motivační a podpůrné, aby firmy přes určité nutné požadavky viděly v odpočtech přínosy. Odpočty by měly být také srozumitelné a předvídatelné, proto návrhy zahrnují i systémové změny.
- Státní správou představený záměr pilotního projektu, kterým bude testováno posuzování výzkumné a vývojové činnosti odborníky z příslušných oborů nepřinese významnější změny, jelikož již nyní lze využít znalce a navíc se tím řeší zejména problémy finanční správy, nikoliv hlavní potíže firem (více v nedávném komentáři [zde](#)).

DAŇOVÉ ODPOČTY NA AUTOMATIZACI/ROBOTIZACI

Po vzoru Polska umožnit daňovým poplatníkům provozujícím průmyslovou nebo výrobní činnost odečíst od základu daně způsobilé náklady spojené s rozvojem robotizace (do jisté míry analogicky daňovým odpočtům na VaV). Odpočet nesmí překročit 50 % částky vynaložených způsobilých nákladů a výše odpočtu nesmí překročit roční provozní příjem daňového

ODŮVODNĚNÍ:

- ČR se ocitá v pasti ekonomické stagnace a na rozdíl od jiných zemí v regionu dosud nepřekonala svojí předpandemickou úroveň. Více než kdy jindy jsou tedy nutná prorůstová opatření, která mohou povzbudit výkonost tuzemské ekonomiky.
- České firmy dle odborných studií zaostávají v digitalizaci a automatizaci procesů (např. [zde](#) a [zde](#)), což v dlouhodobě míře může snižovat jejich konkurenceschopnost, zvyšovat tlak na trhu práce (nábor dalších zaměstnanců) a také zpomaluje transformaci české ekonomiky směrem k vyšší přidané hodnotě.
- Pozitivní trend ve využívání technologií může posílit daňová podpora ve formě odpočtů na automatizaci/robotizaci podle vzoru sousedního Polska. Řada firem tak bude mít konkrétní finanční motivaci v době, kdy začne s investicemi, a to dříve, než se dostaví pozitivní důsledky automatizace v praxi.

OSVOBOZENÍ METALURGICKÝCH A MINERALOGICKÝCH PROCESŮ Z ENERGETICKÝCH DANÍ

Opětovné zavedení výjimky pro metalurgické a mineralogické procesy z daně z elektřiny, ze zemního plynu a z pevných paliv.

ODŮVODNĚNÍ:

- Energeticky náročný průmysl využívající výše uvedené postupy, jako je mj. hutnictví či sklářství s dlouhodobou tradicí v naší zemi a vyrábějící klíčové vstupy pro řadu dalších sektorů, se nejen v důsledku energetické krize vyrovnává s vážnými překážkami. V nejbližších letech musí daný sektor investovat v řádu miliard korun do dekarbonizace a bude bojovat o udržení své konkurenceschopnosti na světových trzích, navíc budou stoupat systémové a síťové náklady elektrizační soustavy. Jejich pozici nyní sráží v globálním porovnání výrazně dražší energie a nedávné zrušení osvobození metalurgických procesů od energetických daní se zanedbatelným rozpočtovým dopadem v řádu vyšších stovek milionů korun jim dále pohoršilo.
- Osvobození z tzv. energetických daní pro výše uvedené procesy vychází ze směrnice Rady č. 2003/96/ES, kterou se mění struktura rámcových předpisů Společenství o zdanění energetických produktů a elektřiny. Čl. 2 této směrnice vylučuje energetické produkty s „dvojitým použitím“ a elektrickou energii používanou „zejména pro účely chemické redukce a v elektrolytických a metalurgických procesech“. Směrnice prochází revizí, ale výjimka pro toto použití v ní zůstává.
- Zrušení osvobození znamená pro české firmy výrazné znevýhodnění i v rámci EU. Není znám žádný jiný průmyslově významný členský stát, který by osvobození zrušil, takže je pozice českých firem dále zhoršena.

VYŠŠÍ LIMIT PRO TVORBU DAŇOVĚ UZNATELNÝCH OPRAVNÝCH POLOŽEK

Navýšit limity dané zákonem o rezervách pro malé pohledávky ze současných 30 000 Kč na 60 000 Kč.

ODŮVODNĚNÍ:

- Cílem je snížení administrativní zátěže především u malých a středních podnikatelů a živnostníků v souvislosti s evidencí, vymáháním a odepisováním pohledávek. V řadě případů má firma nezaplacenou pohledávku, avšak fiktivní výnos z této pohledávky musí navíc zdanit, což řada firem považuje za nespravedlivé – náklad při odpisu pohledávky je totiž daňově uznatelný jen za určitých podmínek.
- Odpis pohledávky je daňově uznatelná jen za předpokladu vytvoření opravné položky (pouze do 50 % hodnoty pohledávky od doby splatnosti delší než 18 měsíců, 100 % od doby splatnosti delší než 30 měsíců)¹.
- Pokud majitel takto nepostupuje, je možné vytvořit opravnou položku do 100 % pouze k menší nepromlčené pohledávce a to do hodnoty 30 000 Kč bez příslušenství (do této hranice musí být také celková hodnota pohledávek za dlužníkem bez příslušenství), od jejíž splatnosti uplynulo více než 12 měsíců.
- Výše limitu ale zůstává v zákoně o rezervách nezměněna od r. 2005 (popř. 2006). Tyto částky již neodpovídají současnému ekonomickému prostředí a cenové hladině (složená inflace na bázi indexu spotřebitelských cen od r. 2005 převyšuje 86 %). Přitom jiné daňové úlevy či parametry (např. výše slevy za umístění dítěte, daňové zvýhodnění na děti, základní sleva na poplatníka, hranice obratu pro vstup do okruhu plátcovství DPH apod.) jsou v poslední době indexovány či jinak upravovány. Nebo se o tom alespoň uvažuje.

¹ Pokud k pohledávkám není možné tvořit opravné položky, je možné ji odepsat pouze v případě, že nebylo zahájeno řízení za dlužníkem z důvodu nedostatku majetku, úpadku, smrti, veřejná dražba či exekuce.

ÚLEVA OD DPH V PŘÍPADĚ DODÁNÍ VĚCNÝCH DARŮ

Stanovit jasnou metodiku určení hodnoty daru (v rámci EU) pro účely DPH ve výši nákladů na likvidaci. Podniky, které se rozhodnou darovat nepotřebné zboží by měly odvádět DPH jen v minimální míře a měly by mít právní jistotu daného postupu.

ODŮVODNĚNÍ:

- Firma by měla být osvobozena od DPH s nárokem na odpočet nejen, pokud dodá věcný dar humanitární organizaci, která jej zašle do třetí země, ale i v situaci, kdy se dar využije v ČR nebo v rámci EU.
- Toto ustanovení vychází z evropského práva a případné změny by byly v rozporu s legislativou EU (některé země de facto tuto úpravu mají, ale příliš o ní nemluví). Určitým kompromisem je aktuálně vyjednávaná možnost stanovení hodnoty daru pro účely DPH ve výši nákladů na likvidaci.

DAŇOVÁ ZTRÁTA A KONTROLY

Prodloužit lhůtu pro uplatňování daňové ztráty „dopředu“ ze současných pěti let (případně zavést neomezenou možnost přenosu ztrát, jak je to obvyklé v řadě vyspělých států) se zavedením možnosti pro poplatníka určit si dobu po kterou bude ztrátu chtít uplatňovat (v návaznosti na to by došlo k adekvátnímu zkrácení prekluzivní lhůty).

ODŮVODNĚNÍ:

- Provést s tím i nutnou související úpravu lhůt pro doměření daně (oprávnění správce daně ke kontrole s následkem doměření daně a možných souvisejících sankcí do 3 let od dosažení daňové ztráty). Podle současné praxe je totiž možné kontrolovat daňovou ztrátu včetně možností doměření daně až po dobu 8 let (pětiletá lhůta pro možnost využití daňové ztráty + tříletá lhůta pro stanovení daně od termínu pro podání přiznání) po dosažení daňové ztráty.

UPLATŇOVÁNÍ SLEVY NA DÍTĚ V PŘÍPADĚ STŘÍDAVÉ PÉČE

Usnadnit uplatňování slevy na dítě u zaměstnanců v případě střídavé péče v situaci, kdy se rodiče nedohodnou. Rozdělit v tomto případě celkovou roční slevu na dítě na dvě poloviny s tím, že jednu polovinu by uplatnil jeden rodič, druhou druhý.

ODŮVODNĚNÍ:

- Postup uplatňování slevy na dítě je složitý, pokud se rodiče nedohodnou na způsobu uplatňování. Na tyto spory by neměli doplácet zaměstnavatelé.

ZDRAVOTNÍ A SOCIÁLNÍ BENEFITY JAKO OSVOBOZENÝ PŘÍJEM

Provést úpravu zákona o dani z příjmů, aby byly pro daňové účely vyčleněny zdravotní a sociální benefity, nevztahoval se na ně tzv. daňový strop osvobození příjmů zaměstnance (aktuálně osvobozeny příjmy do výše poloviny průměrné měsíční mzdy ročně) a aby byly ze strany zaměstnavatele považovány za daňově uznatelné náklady.

ODŮVODNĚNÍ:

- Zaměstnavatelé by byli motivováni podporovat zdravotní prevenci svých zaměstnavatelů a jejich rodin, aktivní péči o zdraví a zodpovědný přístup v sociálně-zdravotní oblasti včetně péče o blízké. Z pohledu státu je prevence vždy výrazně levnější, než úhrada následků zanedbané péče.

- *Co má být považováno za sociální a zdravotní benefit?*
- Nepeněžní příspěvek na pořízení zboží nebo služeb zdravotního, léčebného, hygienického a obdobného charakteru od zdravotnických zařízení, pořízení zdravotnických prostředků na lékařský předpis (tj. část plnění definovaných v současném § 6 odst. 9d ZDP)
- Nepeněžní příspěvek zaměstnancům a jejich rodinným příslušníkům na úhradu registrovaných komunitních sociálních služeb. Tento benefit podpoří neformální pečující a zajistí rychlejší rozvoj terénních služeb. Návrh dává možnost čerpat pouze vybrané sociální služby: osobní asistenci, pečovatelskou službu, tísňovou péči, odlehčovací službu, služby centra denních služeb a denní stacionáře. Jde o sociální služby terénní, ambulantní a respitní, tedy o ty, jejichž využití významně zlepšuje rovnováhu mezi osobním a pracovním životem pečujících osob a umožňuje rodinám dobře fungovat i ve ztížených podmínkách, jako je např. péče o seniora, nebo o hendikepovaného člena rodiny. Jde o podporu služeb tzv. komunitního typu, které umožňují seniorům setrvat ve svém domácím, přirozeném prostředí.
- Možný pozitivní dopad na veřejné rozpočty. Snížení daňových výnosů, ale na druhou stranu více soukromých prostředků do prevence. V současné době jsou preventivní programy hrazeny ze zdravotního pojištění a sociální služby z velké části z veřejných rozpočtů (přímá dotace + příspěvek na péči). Podmínkou je nepeněžní plnění.

OSVOBOZENÍ DÁRKŮ PRO ZAMĚSTNANCE OD DANĚ Z PŘÍJMŮ

Osvobodit (alespoň v rámci definice obvyklosti či přiměřenosti) dárky pro zaměstnance či jejich rodiny během akcí pořádaných pro zaměstnance. Nebo alespoň navrátit původní hranici 2 tis. Kč ročně pro dary zaměstnancům.

ODŮVODNĚNÍ:

- Není zcela zřejmá úprava zdanění v případě dárek pro zaměstnance či jejich rodiny v rámci firemních akcí. Z důvodu nižší administrativní zátěže navrhujeme zcela osvobodit od zdanění jakožto součást příjmů plynoucích z firemní akce pro zaměstnance, pokud budou dané dárky přiměřené a obvyklé (například vánoční dárky, dárky v rámci dne dětí, Mikulášského dne atd.).

PLATNOST TZV. LEX UKRAJINA

Prodloužit platnost daňových postupů v rámci novely zákona o dani z příjmů v souvislosti s podporou Ukrajiny (tzv. Lex Ukrajina) i pro rok 2024.

ODŮVODNĚNÍ:

- Zmíněný zákon reaguje na válečný konflikt na Ukrajině. Legislativa daňově zvýhodňuje (případně zabraňuje zbytečné administrativě či rizikům postupů finanční správy) různé formy pomoci. Jedná se především o možnost odpočtu darů včetně výdajů na podporu obranného úsilí Ukrajiny ze základu daně, odpočtu přímých darů ukrajinské straně a také o osvobození příjmů z humanitární pomoci uprchlíkům v ČR (např. v souvislosti se sociální pomocí zaměstnancům). Válka na Ukrajině bohužel pokračuje a vláda ČR deklaruje zájem pomáhat a toto je jedna z cest, jak podpořit formy pomoci ze strany firem.
- Legislativa byla účinná během let 2022 a 2023, navrhujeme prodloužit i na rok 2024.